

Vážení přátelé,

setkáváme se nad stránkami prvního čísla 29. ročníku časopisu *Knihovna: knihovnická revue*. Recenzovanou část otevírá příspěvek autorky Natalie Ostrákové z Národní knihovny ČR s tematikou JPEG 2000 jako archivního formátu obrazových dat, který používá i Národní knihovna ČR při ukládání výsledků digitalizace v projektu Národní digitální knihovny. Tento formát byl představen v roce 2000 a od té doby se zvažují jeho klady a zápory pro dlouhodobé uchování digitálních obrazových dat a oprávněnost jeho perspektivního použití v práci s digitální daty. V příspěvku je popsán vývoj formátu, jeho jednotlivé parametry, existující nástroje, analyzováno využití tohoto formátu ve významných zahraničních sbírkových institucích (USA, Kanada, Francie, Velká Británie) a v České republice.

Michal Lorenz a Eva Víchová z Katedry Informačních studií a knihovnictví Filosofické fakulty Masarykovy univerzity se zamýšlejí nad pojmem komunitní knihovna. Hledají smysl a obsah tohoto výrazu v návaznosti na další rozvoj knihoven jako komunitních institucí. Studie mimo jiné poukazuje na potřebu designu služeb komunitních knihoven pro marginalizované a neadministrované komunity, včetně neuživatelů knihoven. Přínos příspěvku vidí jeho autoři v klasifikaci druhů komunit a představení rámcového modelu sociálních inovací v adekvátně pojatých komunitních službách.

V části *Knihovny a informace doma a ve světě* nalezneme články autorek Anny Pajerské (knihovna Univerzity Palackého v Olomouci) a Jindry Plankové (Ústav informatiky Filozoficko-přírodovědné fakulty Slezské univerzity v Opavě) s názvem *Information Commons – principy a prvky v českých knihovnách*. Do češtiny těžko přeložený termín *Information Commons (IC)* se začíná v naší odborné literatuře používat buď v tomto originálním tvaru, nebo v různých překladech (integrované informační služby, informační náves, informační pospolitost...). Autorky ukazují IC jako možný výchozí koncept pro modelování cest, jak řešit rozvoj informačních služeb knihoven, aby odpovídaly očekáváním dnešních a budoucích uživatelů knihoven především v souvislosti s nesmírně dynamickým rozvojem ICT (připomeňme na tomto místě potřebu změny pohledu na vnitřní uspořádání knihoven, ale také naléhavost potřeby rozšíření technologické asistence jako součásti služeb knihoven). Prvky konceptu *Information Commons* knihovny často používají intuitivně – autorky se proto zevrubně zabývají samotným konceptem IC, jeho možnostmi a příklady realizace v zahraničí, a jako příklad z ČR rozebírají praxi Knihovny Univerzity Palackého v Olomouci.

Vít Richter (Knihovnický institut Národní knihovny ČR) nás seznamuje se vztahem mezi čtenářstvím a prospěchem žáků a studentů na základních a středních školách, a to na základě výsledků reprezentativního celostátního průzkumu České děti a mládež jako

čtenáři. Šlo o kvantitativní průzkum, během něhož bylo dotazováno 2000 dětí ve věku 6–19 let. Výsledky potvrdily, že korelace mezi čtenářstvím a prospěchem existuje (dobrá čtenářská gramotnost a aktivní čtenářství patří k podmínkám úspěšného zvládnutí studia – i když situaci ovlivňuje i řada dalších faktorů); jedním ze sledovaných témat bylo také využívání veřejné knihovny.

„Ředitel, stavitel, pedagog a bibliograf“ – doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc., oslavil na začátku roku 2018 svoje „kulaté“ výročí. Rozhovor s emeritním ředitelem Moravské zemské knihovny nám zprostředkovala Eva Svobodová. Za redakci časopisu si dovoluujeme touto cestou Jaromíru Kubíčkově poblahopřát a poděkovat za jeho spolupráci s našim časopisem. Zároveň přejeme hodně dalších let činného a především zdravého života!

Přinášíme recenze tří odborných publikací českých autorů: Český knihtisk mezi pozdní gotikou a renesancí II (Petr Voit), Jan Felkl a syn, továrna na glóby (Eva Novotná) a Organizace znalostí: klíčová témata (Helena Kučerová).

V rubrice Novinky zahraniční knihovnické literatury jsme se tentokrát zaměřili na články ze Skandinávie – z časopisu *Scandinavian Library Quarterly*. Toto periodikum, vycházející řadu let pod názvem *Scandinavian Public Library Quarterly* (a známé pod zkratkou SPLQ, nyní tedy SLQ), přinášející v angličtině příspěvky o knihovnictví Norska, Švédska, Finska a Dánska, přešlo před několika lety z papírové formy na elektronickou a zpřístupnilo zároveň elektronicky celý archiv časopisu (1968–2016, adresa časopisu je <http://slq.nu/>).

Bohužel redakční práce někdy přináší i neveselé chvíle. Když uprostřed publikačního procesu odejde navždy autor, jak tomu bylo v případě ing. Jaroslava Šilhánka, CSc, koryfeje naší chemické informatiky, je to velmi smutné a nutí k zamyšlení. Když někdo má ještě tolik co říci a není mu dovoleno dokončit práci, na kterou jiní čekají... Kolik času na publikování nám ještě zbývá?

Přeji vám krásné léto, hodně nových zážitků, profesních zkušeností, o kterých můžete publikovat na našich stránkách, ať již Knihovny plus (uzávěrka 1. 8. 2018) či Knihovny: knihovnické revue (uzávěrka pro recenzované příspěvky 15. 8., pro nerecenzované 1. 9. 2018).

Děkujeme za vaši přízeň a těšíme se na další spolupráci.

Za redakci
Renáta Salátová
výkonná redaktorka